

EUGEN VERBEȚCHI ȘI DISCIPOLII SĂI

EUGEN VERBEȚCHI AND HIS PUPILS

VICTOR TIHONEAC,

doctorand, lector,

Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice

Eugen Verbețchi, profesor universitar, Artist al Poporului, a contribuit substanțial la dezvoltarea culturii muzicale din Republica Moldova, prin numeroasele concerte și înregistrări, prin activitatea pedagogică educând un număr mare de tineri interpreți. Printre ei sunt muzicieni cu renume care activează în diferite orchestre și instituții culturale – atât în Republica Moldova cât și în străinătate.

Cuvinte-cheie: Eugen Verbețchi, discipoli, activitate pedagogică.

Eugen Verbețchi, University professor, People's Artist, has a substantial contribution to the music culture development of the Republic of Moldova, through his numerous concerts and recordings as well as through his pedagogical activity training a great number of young performers. Among them are famous musicians that work now in different orchestras and artistic institutions - both in the Republic of Moldova and abroad.

Keywords: Eugen Verbețchi, pupils, pedagogical activity.

Articolul de față are drept scop culegerea și sistematizarea datelor ce țin de *activitatea pedagogică* a faimosului muzician Eugen Verbețchi. Autorul tratează acest articol ca un prim pas în cercetarea principiilor pedagogice și aportului lui E. Verbețchi în cultura muzicală autohtonă.

Eugen Verbețchi și-a început *activitatea pedagogică* în cadrul Conservatorului de Stat „G. Musicescu” în anul 1961, fiind angajat în calitate de lector prin cumul la clasa de clarinet. La un an după terminarea studiilor postuniversitare pe care le-a urmat la Conservatorul de Stat „N. A. Rimski-Korsakov” din Sankt-Petersburg (1961-1965), devine angajat de bază la Institutul de Stat al Artelor „G. Musicescu”, fiind numit în calitate de lector superior¹. În anul 1969 a fost ales prin concurs la postul de conferențiar universitar interimar al catedrei „Instrumente de suflat și de percuție”, titlu care i-a fost conferit abia în anul 1977, iar din luna octombrie 1970 a fost numit șef al catedrei „Instrumente de suflat și de percuție” al Institutului de Stat al Artelor „G. Musicescu”.

În anul 1972 a fost decorat cu medalia Lucrător eminent al culturii, iar în 1974, pe o perioadă de trei luni, a fost îndreptat de către Ministerul Culturii al URSS în Cuba pentru a participa la seminarul pedagogilor instituțiilor de muzică și pentru a le acorda asistența metodică. Cu trei ani mai târziu, în 1977, a vizitat orașul Plovdiv (Republica Bulgaria), acordând asistență metodică pedagogilor Institutului de Arte.

În anul 1982 a trecut prin concurs la postul de profesor universitar interimar al catedrei „Instrumente de suflat și de percuție”, titlu care de asemenea i-a fost conferit mai târziu – abia în anul 1987. În 1983 a fost decorat cu medalia Veteranul Muncii, în 1996 cu medalia Meritul Civic, iar cu un an mai târziu a fost decorat cu ordinul Gloria Muncii. A fost membru al Uniunii Muzicienilor din Republica Moldova. Toate distincțiile conferite maestrului sânt rezultatul unei munci enorme, perseverenței față de meseria aleasă.

Activând ca pedagog pe parcursul a 45 ani, a reușit să educe un număr impunător de clarinetiști (cca. 100). Printre ei sunt artiști emeriți, doctor habilitat² în studiul artelor care astăzi cu succes activează-

1 Concomitent cu *activitatea sa pedagogică* continua să lucreze prin cumul (până în anul 1982) în Orchestra Simfonică a Filarmonicii de Stat, în calitate de maestru de concert al grupului de clarinete.

2 Aurelian Dănilă, actualmente directorul Institutului Patrimoniului Cultural al Academiei de Știință a Moldovei.

ză în diferite colective artistice, instituții de învățământ atât în țară cât și peste hotarele ei. Majoritatea studenților săi sunt deținătorii diplomelor de laureați la diferite concursuri naționale și internaționale.

Ca exemplu, enumerăm laureații concursurilor republicane ale tinerilor interpreți: S. Duja și I. Krasnopolschi (premiul I, 1967), S. Andrusenco (premiul I, 1973), M. Corețchi (premiul I), S. Cebîchin (premiul I și II), M. Gorodețchi (premiul I), V. Ichisceli (premiul II, 1963), A. Băncilă (premiul II, 1982) și I. Ceban (premiul III). La primul concurs național al interpreților la instrumente de suflat și de percuție (1995) I. Frotovcean și A. Negruță au devenit laureați, luând premiul I și II. A. Negruță a participat și la Concursul Muzicii de Cameră în orașul Constanța (România) unde a ocupat locul I. *Discipolii* lui Verbețchi s-au manifestat și la Concursul „Barbu-Lăutarul”, drept exemplu servind premiul I obținut de M. Chirilov în 1994 și Dorin Buldumea în 2006.

La Concursurile Unionale (Minsk) au participat S. Andrusenco care a obținut o diplomă (1979), tot la acest concurs în 1987 (Hmelnițk) S. Cebîchin a câștigat premiul II, iar în 1991, la Concursul Unional al Saxofoniștilor din Tambov, I. Amelin a fost menționat cu diplomă. La primul Concurs Interrepublican, care a avut loc în 1983 în orașele Šiauliai, Lituania, și Daugavpils, Letonia M. Corețchi a obținut titlul de laureat, iar tânărul lector S. Cebîchin a câștigat o diplomă de mențiune. Succesele tinerilor interpreți a fost înalt apreciat de către L. Răileanu: „Din reprezentanții republicii noastre cel mai bine a evoluat studentul anului II al Institutului de Arte M. Corețchi, care a devenit laureat obținând premiului II. El a primit și premiul special pentru cea mai bună interpretare a creației compozitorilor lituanieni și i-a fost propus să cânte această creație la concertul de gală a laureaților concursului. Au evoluat bine și S. Cebîchin și I. Avtuh menționați cu diplomă a concursului.” [1, p. 3] Mai târziu, în 1991 V. Berlin, I. Amelin au câștigat titlurile de laureați ai Concursului Interrepublican care a fost desfășurat în Minsk.

În ceea ce privește concursurile internaționale, vom enumera lista *discipolilor* lui E. Verbețchi, laureaților acestor concursuri de prestigiu: S. Cebîchin (Chișinău, 1986), A. Andrusenco, I. Amelin (premiul II, 1987), M. Corețchi, V. Berlin (premiul III, 1987), V. Cernavca, S. Mușat (Chișinău 1998, premiul I), Șt. Rădvan, A. Țopa (Chișinău 2000, premiul I), A. Stratan (Chișinău, premiul I), A. Negruța, M. Tamazlăcaru, A. Cravenco, A. Lungu, V. Ambros (premiul II), I. Frotovcean, S. Spănu, Șt. Rădvan (Chișinău 1998, premiul I), D. Buldumea. La al 2-lea Concurs Internațional „A. Beda”, care a avut loc în aprilie 2000 în Lvov, Ucraina, Șt. Rădvan a obținut premiul I iar S. Mușat premiul II. La Jocurile Delfice aspiranții catedrei clarinetiștii Gh. Dabija și Șt. Rădvan, au fost premiați cu medalia de aur și argint corespunzător.

Nivelul înalt de pregătire al studenților profesorului universitar E. Verbețchi este rezultat al principiilor și metodelor pedagogice aplicate în procesul de instruire al tinerilor interpreți, muncii enorme, exigenții și atitudinii responsabile față de specialitate. Aici este cazul să amintim cuvintele d-lui B. Dubosarschi: „Pot numai să spun, că este un caz unic de lipsă a unor studenți slabi în clasa sa.” [2, p. 26]

Aceasta se datorează faptului că fiind un excelent muzician, interpret el niciodată nu rămânea indulgent față de studenții săi. După cum spunea Z. Mihailova: „Verbețchi, fiind el însuși un minunat interpret, nu putea și nu dorea să treacă indiferent pe lângă notele interpretate fals, fraza interpretată neritimic sau greșit de colegii săi. Această atitudine exigentă față de orice lucru s-a reflectat și în *activitatea sa pedagogică*. Sinceritatea și onestitatea față de activitatea sa, de colegii săi, de studenți nu-i permiteau să fie indiferent față de lipsa de disciplină și corectitudinea lor” [3, p. 5].

În general în toate aspectele lucrului său Eugen Verbețchi s-a arătat ca un bun specialist, disciplinat, punctual, cult, cu aptitudini organizaționale de excepție: „Eugen Verbețchi, cu toată măreția sa de muzician, – scria B. Dubosarschi – în viață era întotdeauna modest, comunicabil și un om extreme de onest. Fiindu-i străin simțul orgoliului, intoleranța etnică, el știe să aprecieze la om talentul, munca cu dăruire de sine. Și în același timp era intransigent la indiferență și atitudinea frivolă față de meseria sa. Un muzician de așa talie întotdeauna a fost și va rămâne un exemplu atât pentru colegii săi cât și pentru tânără generație” [2, p. 27].

La orele de specialitate Eugen Verbețchi era întotdeauna sever, principal și cerea întotdeauna sa

fie disciplină. După cum spunea P. Stolearciuc: „Eugen Verbețchi având o atitudine sensibil față de studenții săi, știa să accentueze într-o manieră subtilă cele mai bune trăsături ale *discipolilor* săi și să dezvăluie individualitatea lor pregnantă.” [3, p. 4].

Un moment important în procesul de instruire al tinerilor specialiști erau evoluările lor în cadrul concertelor de clasă. De exemplu, la 16 aprilie 1998 a avut loc concertul studenților catedrei cu orchestra simfonică a Filarmonicii Naționale, unde au evoluat M. Corețchi și S. Mușat. Dirijor M. Secichin. Pe data de 9 mai 1999 studenții S. Mușat și Șt. Rădvan au evoluat la încheierea cursurilor de perfecționare. La 15 aprilie 2000 a avut loc concertul participanților la concursul din Lvov (Sala Mare a USAM). La 29 aprilie 2000 – a fost prezentat concertul laureaților Concursului Internațional „A. Beda” cu orchestra simfonică a Companiei TeleRadio Moldova, dirijor Gh. Mustea, la care au participat Șt. Rădvan, S. Mușat. 21 aprilie 2000. Zilele Culturii franceze în Moldova, la care au participat Șt. Rădvan și S. Mușat. Concertul studenților și absolvenților clasei de clarinet a avut loc în Sala cu Orgă pe data de 4 decembrie 1996 cu participarea a 37 clarinetiști.

Pe lângă activitatea interpretativă și pedagogică Eugen Verbețchi a dus o intensă activitate meto-dico-didactică fiind autor al mai multor lucrări de diferite genuri. Astfel el a elaborat două culegeri de piese pentru instrumente de suflat. În aceste culegeri au intrat prelucrările și transcripțiile sale pentru clarinet și pian: *Noveleta* lui V. Poleacov, *Improvizația* lui Șt. Neaga, *Dans* de Z. Tcaci.

Printre numeroasele transcripții și prelucrări mai putem nominaliza: *Păstorul de pe stîncă pentru două clarinete și pian* de F. Schubert, *Morișca pentru clarinet și pian* de D. Fedov, *Sonata pentru flaut și pian* de J.S. Bach (prelucrare pentru saxofon și pian) ș.a. Împreună cu S. Duja a scris 10 *studii de virtuositate pe teme moldovenești pentru clarinet*. Eugen Verbețchi este și autorul unor lucrări metodice: *Despre învățământul primar la clarinet*, *Rolul respirației în procesul interpretării la instrumente de suflat*, *Din istoria clarinetului*, *Cerințele înaintate abiturienților la instrumente de suflat*. Lista plasată mai sus demonstrează pe de o parte, apelarea la cele mai importante probleme pedagogice, și pe de altă parte, asigurarea procesului didactic universitar cu un suport metodic folosit în activitatea zi de zi a profesorului. Cu părere de rău, autorul prezentului articol n-a găsit nici o sursă indicată anterior în arhivele personale sau în arhivele AMTAP și n-are posibilitate să le analizeze. Menționăm în paranteze, că cu aceste lucrări Verbețchi a participat la conferințele republicane, la ședințele catedrei Conservatorului din Sankt-Petersburg și Moscova, la conferințele pedagogilor școlilor muzicale din Republica Cuba, Republica Bulgaria.

Eugen Verbețchi acorda sistematic asistență metodică pedagogilor colegiilor și școlilor muzicale, fiind conducătorul seminarelor republicane pentru perfecționarea calificării, conducea cursuri de perfecționare ale tinerilor specialiști. Catedra era în permanentă legătură cu absolvenții săi, dovadă fiind faptul că deseori mulți dintre ei erau invitați să activeze ulterior la catedră.

Deseori la instituția unde activa E. Verbețchi erau invitați pedagogi și artiști din alte țări: „Pentru schimbul de experiență de lucru în Conservatorul din Moldova au fost invitați profesorii V. Bezrucenco, V. Sumerchin, A. Fedotov, V. Povzun, T. Dokschitzer, I. Usov, T. Nichitenko, I. Doljîkov.” [4, p. 2] Fiind în postura de șef catedra „Instrumente de suflat și de percuție”, E. Verbețchi acorda multă atenție tinerilor pedagogi în ceea ce privește formarea lor profesionistă. Datorită capacităților sale organizatorice și autorității profesionale, catedra întotdeauna era încorporată cu specialiști calificați, ceea ce asigura organizarea procesului didactic la un nivel profesionist înalt.

Din inițiativa lui E. Verbețchi au fost organizate concursurile republicane ale tinerilor interpreți ale căror ediții au fost desfășurate respectiv în anii 1970, 1979, 1983. Concomitent a fost numit de mai multe ori președinte sau membru al juriului la diverse concursuri republicane și internaționale.

E. Verbețchi acorda o mare atenție nivelului profesionist al maeștrilor de concert care activau în clasa sa. Printre ei pot fi menționați: N. Sunțova, N. Corețcaia, E. Rogozenco, M. Moraru, S. Danilova, A. Criganuța, L. Verbețcaia. În lipsa lui E. Verbețchi studenții întotdeauna erau lăsați în grija maeștrilor de concert, care cu mare abnegație exersau la ore cu *discipolii* lui. Iată de ce la concursuri

erau menționați cu diplome nu numai elevii săi, dar și corepetitorii clasei sale de multe ori obțineau diplome de onoare.

După cum a menționat d-nul L. Răileanu am putea vorbi chiar de o așa numită școală de măiestrie de concert. Experiența bogată în ansamblu „i-au permis cu timpul să creeze în felul său o școală de măiestrie de concert. Clasa lui Eugen Verbețchi întotdeauna se deosebea printr-un nivel înalt de interpretare în ansamblu. Maeștrii de concert ai clasei sale nici nu-i putem numi maestri de concert – sânt chiar parteneri la egal, simțind subtil și susținând interpretarea soliștilor” [5, p. 31].

Printre numeroasele realizări ale lui maestrului a fost și sextetul de clarinete „Everans” despre care scria T. Soloviova: „Ultimul proiect al renumitului maestru – este o formație unică de clarinete, creată din laureații concursurilor internaționale. Sextetul început activitatea sa prin anii '90, când 6 studenți au hotărât să cânte jazz” [6, p. 3]. În repertoriul ansamblului era *Hora staccato* și *Hora Mărțișor* de Grigoraș Dinicu (aranjament de Gh. Șevcișin), *Ragtime* și *Parafraz pe teme melodice populare* de O. Negruță, *Rapsodie in blue* de J. Gershwin (transcripție pentru sextetul de clarinete), *Badinerie* de J. S. Bach (aranjament de O. Negruță), *Concert pentru trompetă și pian* de T. Albinoni (prelucrare pentru trompetă și sextet) ș.a.

Cu siguranță cele mai importante lecții ale maestrului Verbețchi au fost numeroasele sale concerte, susținute atât în țară cât și peste hotare: „Un aport important în lucrul educației muzicienilor-interpreti – scria d-nul V. Axionov – așa se poate determina importanța evoluțiilor pedagogilor institutului nostru. Doar scopul final al învățării studentului este însușirea tuturor „secretelor” de interpretare la instrument. În acest sens este greu de a aprecia rolul pedagogului, care știe nu numai să povestească despre ceea ce trebuie de realizat, dar și să demonstreze, cum se face aceasta. Anume așa o „lecție deschisă” multilaterală de interpretare la clarinet au fost evoluțiile șefului catedrei Instrumente de suflat, ale Artistului emerit din Moldova Eugen Verbețchi”³.

Așadar, în *activitatea sa pedagogică* E. Verbețchi utiliza cu succes toate formele posibile pentru a dezvolta personalitatea artistică a *discipolilor* săi. Printre ele putem nominaliza: crearea lucrărilor metodice de diferite genuri și folosirea lor în procesul didactic, pregătirea *discipolilor* pentru diferite concursuri de interpretare la nivel național, regional, internațional, asigurarea procesului didactic cu cadre didactice bune (corepetitori), implicarea *discipolilor* în activitatea concertistică ca soliști și ca membri ai diferitor formații artistice. Toate aceste măsuri sau metode au adus un aport considerabil în atingerea rezultatelor extraordinare în clasa lui E. Verbețchi. Un rol aparte avea și atmosfera psihologică – constructivă și creativă – prin care se deosebeau lecțiile Maestrului.

Referințe bibliografice

1. РЭИЛЯНУ, Л. *Конкурс: победы, надежды, проблемы*. В: Вечерний Кишинев, № 91 (5480), среда, 20 апреля 1983.
2. ДУБОССАРСКИЙ, Б. *Спасибо коллега*. В: Евгений Вербецкий. Кишинев: Издательство Prut Internațional, 2006.
3. *Протокол № 2 заседания кафедры Духовые и ударные инструменты Молдавской Государственной Консерваторий от 11 сентября 1986 г.*
4. *Отзыв Р. П. Терехина в ВАК о присвоении звания профессора кафедры Духовые и ударные инструменты Евгению Вербецкому (25.09.86)*.
5. *Евгений Вербецкий [сб. статей]*. Chișinău: Prut Internațional, 2006.
6. СОЛОВЬЕВА, Т. *Вербецкий мечтает о кларнетах за 2500 долларов для своих студентов*. В: Новое время, 12 октября 2001г., № 46.

³ АКСИОНОВ, В. *Важный вклад в дело воспитания музыканта-исполнителя*. (14.02.1980). [Manuscris din arhiva personală a lui E. Verbețchi].